

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА
„РАЗРАБОТВАНЕ НА УЧЕБНИ ПОМАГАЛА И НА МЕТОДИЧЕСКИ
РЪКОВОДСТВА, ОЦЕНЯВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОЕКТИ НА УЧЕБНИ
ПОМАГАЛА ЗА ПОДПОМАГАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО, ОРГАНИЗИРАНО В
ЧУЖБИНА, НА ПРОЕКТИ НА УЧЕБНИЦИ И НА ПРОЕКТИ НА УЧЕБНИ
КОМПЛЕКТИ“

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

В Закона за предучилищното и училищното образование е дадена възможност в училищата, в които се изучава интензивно чужд език, учебни предмети да се изучават на чужд език в съответствие с държавния образователен стандарт за учебния план. За придобиване на общообразователна подготовка в езиковите гимназии най-малко три учебни предмета извън учебния предмет чужд език и в IX, и в X клас се изучават на чужд език.

Липсата на нормативно основание да се създадат учебници по общообразователните учебни предмети на чужд език създава необходимостта да се разработят учебни помагала, за да се изпълнят разпоредбите на Закона и да се осигури качествено образование.

Учебните помагала по общообразователните учебни предмети на чужд език, които ще бъдат разработени по настоящата национална програма, са предназначени за конкретизиране, разширяване или задълбочаване изцяло или в отделни части на учебното съдържание, както и за затвърждаване или практическо прилагане на усвоените компетентности.

За осигуряване на качествено професионално образование, като фактор за подготовка на конкурентоспособна и адаптивна работна сила, е необходимо разработването и/или адаптирането на учебни помагала за професионално образование и обучение по специалностите от професиите от Списъка на професиите за професионално образование и обучение. Повишаването на качеството на професионалната подготовка в съответствие с новите изисквания на националната и регионалната икономика е и функция на подобрените механизми на сътрудничество и споделяне на отговорности за модернизирването на професионалното образование между образователната система и бизнеса в България.

Учениците със специални образователни потребности, които се обучават в училища и в центрове за специална образователна подкрепа (ЦСОП), но не постигат държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка, се нуждаят от подкрепа в обучението им с оглед равен достъп до качествено образование и личностно развитие.

За осигуряване на системата на училищното образование с учебници, учебни комплекти и на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина чрез програмата се отпускат средства за организиране и провеждане на процедурите по оценяване и одобряване на проекти на учебници, учебни комплекти и на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина.

Срок на програмата – календарната 2020 година

Общ бюджет на програмата – 2 345 000 лв.

А) Модул „Разработване на учебни помагала за обучение по общообразователни предмети на чужд език” – 645 000 лв.

Б) Модул „Разработване и/или адаптиране на учебни помагала за професионално образование и обучение“ – 300 000 лв.

В) Модул „Разработване на учебни помагала за обучението на ученици със специални образователни потребности и методически ръководства за адаптиране на учебното съдържание“ – 450 000 лв.

Г) Модул „Оценяване и одобряване на проекти на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина, на проекти на учебници и на проекти на учебни комплекти“ – 850 000 лв.

За корекция и стилистична редакция на текстове на помагалата от модули А, Б и В, и методическите ръководства от модул В от националната програма, както и за дейности по дизайн и предпечатна подготовка на текстове за публикуване в електронен и/или хартиен вариант, отпечатване в хартиен вариант и разпространение до училищата и ЦСОП – до 100 000 лв.

1. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

2.1 . Обща цел

Осигуряване на условия за равен достъп и училищно образование и повишаване качеството на образователния процес.

2.2. Конкретни (специфични) цели

✓ Разработване на учебни помагала на чужд език по общообразователните предмети за IX и за X клас, с изключение на учебния предмет български език и литература и учебния предмет чужд език.

✓ Разработване и/или адаптиране на учебни помагала за професионално образование и обучение по специалности от професиите от Списъка на професиите за професионално образование и обучение.

✓ Разработване на учебни помагала – за начален, за прогимназиален и за първи гимназиален етап за ученици със СОП, които се обучават по индивидуални учебни програми в училища в системата на училищното образование.

✓ Разработване на учебни помагала – за учениците от I до IV клас, за учениците от V до VII клас, за учениците от VIII до X клас, за ученици с умствена изостаналост и множество увреждания, които се обучават в ЦСОП по индивидуални учебни програми.

✓ Разработване на методически ръководства за учители за адаптиране на учебното съдържание – за начален, за прогимназиален и за първи гимназиален етап за ученици със СОП, които се обучават в училища в системата на училищното образование.

✓ Разработване на методически ръководства за учители за адаптиране на учебното съдържание – от I до IV клас, от V до VII клас, от VIII до X клас, за ученици с умствена изостаналост и множество увреждания които се обучават в ЦСОП по индивидуални учебни програми.

✓ Осигуряване за свободно ползване на разработените по модули А, Б и В от националната програма учебни помагала и методически ръководства.

✓ Осигуряване на условия за равен достъп до качествено предучилищно и училищно образование чрез оценяване и одобряване на проекти на учебници, учебни комплекти и учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина.

✓ Професионално и обективно оценяване на проектите на учебници, учебни комплекти и на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина.

✓ Техническо и финансово обезпечаване провеждането на процедурите по оценяване на проектите на учебници, учебни комплекти и на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина.

✓ Участие на учители в оценяване за пригодността за прилагане на проектите на учебниците и учебните комплекти в училище.

2. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Разработени учебни помагала на чужд език по общообразователните предмети за IX клас и за X клас.
- Разработени и/или адаптирани учебни помагала за професионално образование и обучение.
- Разработени учебни помагала за ученици със специални образователни потребности, които се обучават по индивидуални учебни програми в училища в системата на училищното образование.
- Разработени учебни помагала за ученици с умствена изостаналост и множество увреждания, които се обучават в ЦСОП по индивидуални учебни програми.
- Разработени методически ръководства за учители от началния, прогимназиалния и първия гимназиален етап, които обучават ученици със специални образователни потребности по индивидуални учебни програми в училища в системата на училищното образование.
- Разработени методически ръководства за учители, които обучават ученици с умствена изостаналост и множество увреждания от I до X клас в ЦСОП по индивидуални учебни програми.
- Предоставен свободен достъп до разработените по модули А, Б и В от националната програма учебни помагала и методически ръководства чрез интернет страницата на Министерството на образованието и науката.
- Осигурени в училищните библиотеки в училищата и в ЦСОП, в които ще се използват разработените по модули А, Б и В от националната програма учебни помагала и методически ръководства хартиени екземпляри от учебните помагала и методическите ръководства.
- Одобрени със заповеди на министъра на образованието и науката учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина, учебници и учебни комплекти.

3. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата обхваща училища от системата на училищното образование, според спецификите на отделните модули, в т.ч. и училища, в които се обучават ученици със специални образователни потребности по индивидуални учебни програми, ЦСОП, в които се обучават ученици с умствена изостаналост и множество увреждания по индивидуални учебни програми, както и регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО).

4. БЕНЕФИЦИЕНТИ

А) Модул „Разработване на учебни помагала на чужд език за обучение по общообразователни предмети ”

Бенефициенти по модула са училища на територията на Република България, в които се изучава интензивно чужд език и се преподават общообразователни учебни предмети на чужд език. Училищата представляват учител-автор или сформират авторски екипи от учители, преподаващи съответните общообразователни учебни предмети на чужд език, които ще разработват учебно помагало. В авторските екипи могат да бъдат включвани учители и от други училища, в които се изучава интензивно чужд език и се преподават общообразователни учебни предмети на чужд език. В този случай едно от училищата, иницирирало сформирването на авторския екип, е координатор и бенефициент по проекта.

В екипите могат да бъдат включени и учители по съответния чужд език, както и художник и/или графичен дизайнер и/или учител по информационни технологии. Към всеки екип може да бъде включен и консултант – преподавател от висше училище по методика на обучението по съответния учебен предмет.

Б) Модул „Разработване и/или адаптиране на учебни помагала за професионално образование и обучение“

Бенефициенти по модула са авторски колективи с координатори – професионални гимназии и екипи, състоящи се от учители и минимум двама представители на бизнеса и един представител на висше училище.

Министерството на образованието и науката финансира до 10 проекта за разработването на учебни помагала.

В) Модул „Разработване на учебни помагала за обучението на ученици със специални образователни потребности и методически ръководства за адаптиране на учебното съдържание“

Бенефициенти на средствата по модула са:

- регионалните центрове за подкрепа на процеса за приобщаващо образование (РЦПППО);
- центровете за специална образователна подкрепа (ЦСОП).

Бенефициентите по модула – РЦПППО и ЦСОП, сформират авторски екипи от учители по учебни предмети, специални педагози – логопеди, психолози, ресурсни учители, представители на висши училища с педагогически факултети и/или с факултети

по специална педагогика и хабилитирани лица с доказан опит в сферата на специалната педагогика, които ще разработват учебното помагало и/или методическо ръководство за учители.

В екипите могат да бъдат включени и художник и/или графичен дизайнер. Към всеки екип може да бъде включен и консултант – преподавател от висше училище по методика на обучението по съответния учебен предмет.

Г) Модул „Оценяване и одобряване на проекти на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина, на проекти на учебници и на проекти на учебни комплекти“

Бенефициенти по модула са Министерство на образованието и науката и Учебен център.

Бенефициент по програмата е и Национално издателство за образование и наука „Аз-буки“, което ще извърши корекция и стилистична редакция на текстове на помагалата и методическите ръководства от модули А, Б и В, както и дейности по дизайн и предпечатна подготовка на текстове за публикуване в електронен или хартиен вариант, отпечатване в хартиен вариант и разпространение до училищата и ЦСОП.

5. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

А) Модул „Разработване на учебни помагала на чужд език за обучение по общообразователни предмети ”

1. Проучване на потребностите от разработване на учебни помагала за обучение по общообразователни учебни предмети на чужд език.

2. Кандидатстване с формуляр, включващ концепция и бюджет за разработване на помагало.

3. Определяне на училищата координатори, които ще бъдат конкретни изпълнители по модула и уведомяването им.

4. Сключване на договор между училищата координатори и авторите на проектите и разработване на учебни помагала на чужд език по съответните общообразователни учебни предмети.

5. Организиране на оценяването на представените учебни помагала.

6. Осигуряване на учебни помагала на чужд език по съответните общообразователни учебни предмети.

7. Анализ на изпълнение на модула.

6.1. Описание на дейността

6.1.1. Екип от дирекция „Учебници и училищна документация“ ще извърши проучване на потребностите от разработване на учебни помагала на чужд език по съответните общообразователни учебни предмети:

- в кои и в колко училища по класове (в IX в X клас) се изучават на чужд език съответните общообразователни учебни предмети;

- по кои общообразователни учебни предмети по класове (в IX в X клас) се извършва обучение на чужд език;

- индикативен брой учебни предмети, за които трябва да бъдат осигурени учебни помагала на чужд език по общообразователни учебни предмети.

6.1.2. Публикуване на одобрената национална програма на официалната интернет страница на МОН и отправяне на покана по електронната поща до директорите на училищата (с приложен формуляр за кандидатстване), в които се изучава интензивно чужд език за възможностите учител/екипи от учители да създадат учебни помагала по съответни общообразователни учебни предмети на чужд език. Учител/екипите от учители се представляват от училище (координатор и бенефициент по модула), в които се изучава интензивно чужд език.

В поканата се определят:

- учебният предмет и чуждият език, на който да бъде създадено учебното помагало;

- класът, за който е предназначено учебното помагало;

- видът на изданието следва да бъде файл в Word или PDF формат

- допълнителни условия за участие в процедурата

Не се допуска наличие на чужди текстове и техни преводи на чужд език по смисъла на Закона за авторското право и сродните му права.

6.1.3. За всеки от определените общообразователни учебни предмети на съответния чужд език се допуска до разработване и до оценяване само по един проект на учебно помагало. При получени повече от един формуляр за кандидатстване за изготвяне на учебно помагало по един и същ общообразователен учебен предмет на един и същи чужд език, екипът за управление на модула извършва оценка на представената концепция и бюджет за разработване на учебното помагало. Оценяването се извършва по следните критерии:

- Административно съответствие за пълно и точно попълване на формуляра за кандидатстване – до 10 точки;

- Степен на съответствие в разработената концепция за учебното помагало между поставените цели, дейности и очаквани резултати – до 20 точки;
- Целесъобразно разпределение на средствата по бюджетни дейности – до 10 точки.

Към посочените критерии се добавят и допълнителни:

- 2 точки при включване в екипа и на учител по съответния чужд език;
- 2 точки при включване в екипа и на художник и/или графичен дизайнер и/или учител по информационни технологии;
- 2 точки при включване в екипа и на консултант – преподавател от висше училище по методика на обучението по съответния учебен предмет.

В случай че две или повече училища, кандидатстващи по един и същи общообразователен учебен предмет на един и същи чужд език, имат равен брой точки, се взема предвид и исканото финансиране, като за изпълнител се определя училището с по-ниска сума на формирания бюджет.

6.1.4. Срокът за сформиране на екипи и подаване на формуляр за кандидатстване в деловодството на Министерството на образованието и науката е до 30 дни от изпращане на поканата до съответните училища. Формуляр за кандидатстване включва разработена концепция за учебното помагало и бюджет за финансиране на дейността.

Директорите на училищата координатори на авторските екипи сключват договори с членовете на екипите, в които изрично е посочено, че авторските права върху резултатите от изпълнението на настоящия договор, включително правата за ползване и цялата съпътстваща го документация, принадлежат на Министерството на образованието и науката (МОН), както и че изпълнителите нямат право да ги използват за цели, несвързани с договора, без изричното писмено съгласие на МОН.

Срокът за разработване и внасяне за оценяване на проект на учебно помагало в деловодството на Министерството на образованието и науката е до 30.09.2020 г.

Към внесенния проект се предоставя на електронен носител и текста на учебното помагало и/или методическо ръководство във формат word и в .pdf. Като отделни файлове и с висока резолюция се предоставят и всички илюстративни материали (снимки, графики, таблици и други) – във формат, подходящ за четене и обработка с масово използвани за подобни цели програми.

Текстът и илюстративните материали се изпращат като приложение (attachment) към съпровождащо електронно писмо и на електронните адреси на членовете на екипа за управление на модула.

Текстът се оформя във формат А4; шрифт Times New Roman; размер 12p; междуредие 1,5; отстъп в началото на всеки параграф 1 см; двустранно подравнен (justified).

Не се поощрява прекомерното форматиране на самия текст по отношение на подчертаване, табулиране, използване на булети и др. Табулатори се допускат само при оформяне на таблици.

Фигурите (илюстрациите) и техните надписи – освен в основния текст – се представят и отделно в допълнителен файл.

Бележки и пояснения в текста се оформят с горен индекс като бележки под линия (footnotes).

Цитираната литература се изброява в списък в края на текста: автор, година на издаване, заглавие, град на издаване и име на издателя (печатницата). Списъкът на ползваната литература трябва да съдържа литературни източници, които са достъпни за проверка или справки. Всички останали източници (включително интернет източници), както и допълнителни сведения се посочват като „бележки“.

Учебните помагала по съответните общообразователни учебни предмети на чужд език следва да съдържат разработени всички теми/подтеми от съответната учебна програма по дадения учебен предмет за съответния клас.

Всяка тема/подтема се разработва в обем не по-голям от две страници.

Учебните помагала на чужд език по съответните общообразователни учебни предмети следва да представят в синтезиран вид новите знания, както и да съдържат речник на новите понятия, примерни теми за дискусии, дебати и проекти, свързани с представената тема.

С цел онагледяване на представената информация в учебните помагала могат да бъдат включени и илюстрации, фотографии, графики и други подходящи изображения в зависимост от спецификата на предмета.

6.1.5. Получилите положителна оценка учебни помагала се предоставят за свободен достъп чрез интернет страницата на Министерството на образованието и науката

6.1.6. След получаване на положителна оценка директорът на училището прави финален преглед и потвърждава писмено коректността на подготвеното за публикуване в електронен и/или хартиен вариант учебно помагало.

6.1.7. Екипът за управление на модула изготвя анализ за изпълнение на дейностите по модула.

6.2. Принципи на финансиране

Финансира се по едно учебно помагало по съответен общообразователен учебен предмет на даден чужд език.

Максимална стойност на финансиране от държавния бюджет за един проект – до 30 000 лв.

Конкретната стойност, за която кандидатства училището, се определя от попълнения във формуляра за кандидатстване бюджет, но не повече от 30 000 лева.

Финансиране се предоставя само за учебно помагало, получило в процеса на оценяване най-малко две положителни оценки от тримата оценители.

Разходите по модула са за възнаграждения и за осигурителни и здравноосигурителни вноски съгласно националното законодателство на членовете на авторските колективи, осигуряване на средства за провеждане на срещи на авторските колективи – пътни, дневни и нощувки, административни разходи.

Комисията за оценяване на проект на учебно помагало се състои от трима оценители, определени със заповед на министъра на образованието и науката. Всеки член ще получи възнаграждение при условията на ЗЗД в размер на 500 лв. за всяко оценено учебно помагало.

Предоставените средства по модула следва да бъдат усвоени до края на бюджетната 2020 година – 31.12.2020 г. Училищата, получили финансиране по модула, представят в Министерството на образованието и науката отчет за изразходваните средства в срок до 31.01.2021 .

6.3. Допустимо максимално/минимално финансиране

Максимална стойност на един проект на помагало на чужд език за обучение по общообразователен предмет – до 30 000 лв.

6.4. Етапи на финансиране

Финансирането на дейностите по модула ще се извършва еднократно след приключване на процеса по оценяване.

6.5. Оценяване на проектите

Учебните помагала, разработени по модула, не подлежат на оценяване и одобряване по реда на Наредба № 10 за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала.

Екипът за управление на модула извършва следните дейности:

- приема и проверява съответствието на внесените формуляри за кандидатстване.

Класирането се отразява в протокол, който се представя за одобрение от министъра на образованието и науката. Утвърденият списък с училищата – координатори на

авторските колективи, които ще изготвят учебни помагала, се публикува на официалната интернет страница на МОН, като класираните училища се уведомяват и по електронна поща.

- приема изготвените и представени в МОН проекти на учебни помагала;
- изготвя писма до директорите на училища с интензивно изучаване на чужд език за предоставяне на предложения за оценители;
- изготвя доклад и проект на заповед за определяне на оценители;
- предоставя за оценяване на комисия, състояща се от трима учители, преподаващи съответния учебен предмет на чужд език;
- изготвя доклад до министъра на образованието и науката за публикуване на получените положителна оценка учебни помагала;
- уведомява директорите на училища с изучаване на чужд език за публикуваните учебни помагала по съответните общообразователни учебни предмети на чужд език на сайта на МОН.

Комисията за оценяване на внесените учебни помагала разглежда и дава оценка по отношение на:

- съобразеност с учебната програма по съответния учебен предмет;
- съответствие с книжовните езикови норми на съответния чужд език.

Формира се положителна оценка за учебно помагало при наличие на най-малко две положителни оценка от оценителите.

6.6. Критерии за оценка

- Съобразеност с учебната програма по съответния учебен предмет.
- Съответствие с книжовните езикови норми на съответния чужд език.

6.7. Изисквани документи, срок на подаване и отчитане

6.7.1. Изисквани документи и срок на подаване

1. Формуляр за кандидатстване (по образец) – подава се в деловодството на Министерството на образованието и науката до 30 дни от изпращане на поканата до съответните училища;

2. Проект на изготвено учебно помагало – предоставя се в деловодството на Министерството на образованието и науката в срок до 30.09.2020 г.;

3. Декларация/и от автора/ите на помагалото за съгласие за публикуване на вече получило положителна оценка учебно помагало (по образец);

4. Декларация за липса на наличие на чужди текстове и техни преводи на чужд език по смисъла на Закона за авторското право и сродните му права (по образец).

6.7.2. Отчитане:

Предоставените средства по модула следва да бъдат усвоени до края на бюджетната 2020 година – 31.12.2020 година. Училищата, получили финансиране по модула, представят в Министерството на образованието и науката отчет за изразходваните средства в срок до 31.01.2021 година.

Б) Модул „Разработване и/или адаптиране на учебни помагала за професионално образование и обучение“

6.1. Описание на дейността

Разработване/адаптиране на учебни помагала за професионално образование и обучение.

6.2. Принципи на финансиране

По една професия може да бъде финансиран само един проект.

6.3. Допустимо финансиране

Максимална стойност на финансиране от държавния бюджет за един проект – до 30 000 лв.

Разходите са за вознаграждения на лица, пряко ангажирани с изпълнението на дейностите по програмата (вкл. административни дейности до 7% от стойността на финансирането от държавния бюджет, осигуряване на средства за дневни, пътни и нощувки на членовете на авторските колективи (за не повече от две двудневни присъствени срещи на не повече от 10 участници), както и на осигурителни и здравноосигурителни вноски съгласно националното законодателство.

6.4. Етапи на финансиране

Финалните варианти на разработените проекти на учебни помагала се представят в електронен формат (на електронната поща на експертите по професионални направления в Министерството на образованието и науката) в срок до 15 октомври, след което се предоставя сто на сто от бюджетното финансиране

6.5. Оценяване на проектите

I етап, критерии за допустимост:

1. Проектите са представени от авторски колектив, чийто състав отговаря на изискванията по програмата.
2. Проектите отговарят на условията за финансиране по програмата.

II етап, процедура по оценка:

Разработените в съответствие с учебните програми проекти на учебни помагала, придружени от 2 положителни рецензии – от браншовата организация на работодателите

(или друга организация с подобен статут), от асоциация на училищата в съответното професионално направление (при наличие на такава) и/или от висше училище в съответната професионална област, се представят в електронен формат/на електронната поща на експертите по професионални направления в Министерството на образованието и науката) в срок до 15.09.2020 г., а окончателните варианти, след отразени бележки и коментари – до 15.10.2020 г. След приключване на дейностите авторските права на разработения продукт стават собственост на МОН съгласно чл. 42 от ЗАПСП.

Към окончателните варианти на учебни помагала се предоставя и текста на учебното помагало във формат word и в .pdf. Като отделни файлове и с висока резолюция се предоставят и всички илюстративни материали (снимки, графики, таблици и други) – във формат, подходящ за четене и обработка с масово използвани за подобни цели програми.

Текстът и илюстративните материали се изпращат като приложение (attachment) към съпровождащо електронно писмо и на електронните адреси на експертите по професионални направления в Министерството на образованието и науката.

Текстът се оформя във формат А4; шрифт Times New Roman; размер 12p; междуредие 1,5; отстъп в началото на всеки параграф 1 см; двустранно подравнен (justified).

Не се поощрява прекомерното форматиране на самия текст по отношение на подчертаване, табулиране, използване на булети и др. Табулатори се допускат само при оформяне на таблици.

Фигурите (илустрациите) и техните надписи – освен в основния текст – се представят и отделно в допълнителен файл.

Бележки и пояснения в текста се оформят с горен индекс като бележки под линия (footnotes).

Цитираната литература се изброява в списък в края на текста: автор, година на издаване, заглавие, град на издаване и име на издателя (печатницата). Списъкът на ползваната литература трябва да съдържа литературни източници, които са достъпни за проверка или справки. Всички останали източници (включително интернет източници) както и допълнителни сведения се посочват като „бележки“.

6.6. Критерии за оценка на учебните помагала

- да развиват практически умения и компетентности;
- да покриват съдържанието на държавните образователни стандарти за придобиване на професионална квалификация в частта специфична професионална подготовка;

- да са съобразени с учебната програма по съответния учебен предмет.

6.7. Процедура – изисквани документи, срок на подаване, ред за разглеждане, отчитане

Публикуването на програмата на интернет страницата на Министерството на образованието и науката се счита за покана за участие в I етап от конкурсната процедура – Заявяване на интерес с предварителен проект-концепция. В рамките на този етап, в 15-дневен срок авторски екипи, координирани от професионална гимназия, подават заявки с предварителни/концептуални проекти за разработване и/или адаптиране на учебно помагало/учебни помагала – всеки от тях в едно професионално направление. В 15-дневен срок от получаването на проектите експертна комисия ги оценява и допуска до 10 авторски екипа до II етап от конкурсната процедура – разработване и/или адаптиране на учебните помагала. Училището координатор на авторските екипи сключва договори с членовете на екипите (изпълнители), в които изрично е посочено, че авторските права върху резултатите от изпълнението на настоящия договор, включително правата за ползване и цялата съпътстваща го документация, принадлежат на Министерството на образованието и науката (МОН), както и че изпълнителите нямат право да ги използват за цели, несвързани с договора, без изричното писмено съгласие на МОН.

Предоставените средства по модула следва да бъдат усвоени до края на бюджетната 2020 година – 31.12.2020 година. Училищата, получили финансиране по модула, представят в Министерството на образованието и науката отчет за изразходваните средства в срок до 31.01.2021 година.

В) Модул „Разработване на учебни помагала за обучението на ученици със специални образователни потребности и методически ръководства за адаптиране на учебното съдържание“

1. Кандидатстване с формуляр, включващ концепция и бюджет за разработване на учебно помагало и/или на методическо ръководство.

2. Определяне на РЦПППО-координатори и ЦСОП-координатори, които ще бъдат конкретни изпълнители по модула и уведомяването им.

3. Сключване на договор между РЦПППО-координатори и ЦСОП-координатори и авторите на проектите.

4. Разработване на учебни помагала за ученици със специални образователни потребности, които се обучават по индивидуални учебни програми в училища в системата на училищното образование и на учебни помагала за ученици с умствена изостаналост и множество увреждания, които се обучават в ЦСОП по индивидуални учебни програми,

както и на методически ръководства за учители от началния, прогимназиалния и първия гимназиален етап, които обучават ученици със специални образователни потребности по индивидуални учебни програми в училища в системата на училищното образование, и за учители, които обучават ученици с умствена изостаналост и множество увреждания от I до X клас в ЦСОП по индивидуални учебни програми.

5. Организиране на оценяването на представените учебни помагала и методически ръководства.

6. Осигуряване на учебни помагала и на методически ръководства.

7. Анализ на изпълнение на модула.

6.1. Описание на дейността

Министерството на образованието и науката ще финансира до 12 проектни предложения, създадени от авторски колективи с координатори – екип от РЦПППО и екип от ЦСОП, състоящи се от ресурсни учители/специални педагози, психолози, логопеди и учители по учебни предмети, които преподават на ученици със СОП, вкл. които обучават ученици със СОП в ЦСОП, представители на висши училища, художници, както следва:

- 3 проекта на разработени учебни помагала – за начален, за прогимназиален и за първи гимназиален етап, за ученици със СОП, които се обучават по индивидуални учебни програми в училища в системата на училищното образование;
- 3 проекта на разработени учебни помагала за ученици с умствена изостаналост и множество увреждания – от I до IV клас, от V до VII клас, от VIII до X клас, които се обучават в ЦСОП по индивидуални учебни програми;
- 3 проекта на изготвени методически ръководства за адаптиране на учебното съдържание – за начален, за прогимназиален и за първи гимназиален етап, за ученици със СОП, които се обучават в училища в системата на училищното образование;
- 3 проекта на изготвени методически ръководства за адаптиране на учебното съдържание за ученици с умствена изостаналост и множество увреждания – от I до IV клас, от V до VII клас, от VIII до X клас, които се обучават в ЦСОП по индивидуални учебни програми.

6.1.1. Публикуване на одобрената национална програма на интернет страницата на МОН и отправяне на покана по електронната поща до директорите на РЦПППО и ЦСОП да създадат екипи за изготвяне на учебни помагала и методически ръководства. Екипите се представляват от съответен РЦПППО или ЦСОП (координатор и бенефициент по модула).

6.1.2. За всеки етап на образование – начален, прогимназиален и първи гимназиален, съответно I – IV клас, V – VII клас, VIII – X клас, се допуска до оценяване само по един проект на учебно помагало и методическо ръководство. При получени повече от един формуляр за кандидатстване за изготвяне на учебно помагало и методическо ръководство за съответния етап на образование или за I – IV клас, V – VII клас, VIII – X клас, екипът за управление на модула извършва оценка на представената концепция и бюджет за разработване на учебното помагало и методическото ръководство. Оценяването се извършва по следните критерии:

- Административно съответствие за пълно и точно попълване на формуляра за кандидатстване – до 10 точки;
- Степен на съответствие в разработената концепция за учебното помагало и методическото ръководство между поставените цели, дейности и очаквани резултати – до 20 точки;
- Целесъобразно разпределение на средствата по бюджетни дейности – до 10 точки.

Към посочените критерии се добавят и допълнителни:

- 2 точки при включване в екипа и на учител от училище по съответния учебен предмет;
- 2 точки при включване в екипа и на художник и/или графичен дизайнер;
- 2 точки при включване в екипа и на консултант – преподавател/преподаватели от висше училище по методика на обучението по съответния учебен предмет/учебни предмети за съответния етап на образование.

В случай че два или повече РЦПППО и ЦСОП, кандидатстващи за един и същ етап на образование, съответно за I – IV клас, V – VII клас, VIII – X клас, имат равен брой точки, се взема предвид и исканото финансиране, като за изпълнител се определя РЦПППО и ЦСОП с по-ниска сума на формирания бюджет.

В поканата се определят:

- етапът на образование, съответно I – IV клас, V – VII клас, VIII – X клас, за който да бъде създадено учебното помагало и методическото ръководство;
- видът на изданието – може да бъде файл в Word или PDF формат.

Не се допуска наличие на чужди текстове и техни преводи на чужд език по смисъла на Закона за авторското право и сродните му права.

- срокът за сформиране на екипи и подаване на формуляр за кандидатстване в деловодството на Министерството на образованието и науката е до 30 дни от изпращане на поканата до съответните РЦПППО и ЦСОП. Формулярът за кандидатстване, включва

разработена концепция за учебното помагало и за методическото ръководство и бюджет за финансиране на дейността;

- срокът за разработване и внасяне за оценка на проект на учебно помагало или методическо ръководство в деловодството на Министерството на образованието и науката, е до 30.09.2020 г.;

- към внесенния проект се предоставя на електронен носител и текста на учебното помагало и/или методическо ръководство във формат word и в .pdf. Като отделни файлове и с висока резолюция се предоставят и всички илюстративни материали (снимки, графики, таблици и други) – във формат, подходящ за четене и обработка с масово използвани за подобни цели програми.

Текстът и илюстративните материали се изпращат като приложение (attachment) към съпровождащо електронно писмо и на електронните адреси на членовете на екипа за управление на модула.

Текстът се оформя във формат А4; шрифт Times New Roman; размер 12p; междуредие 1,5; отстъп в началото на всеки параграф 1 см; двустранно подравнен (justified).

Не се поощрява прекомерното форматиране на самия текст по отношение на подчертаване, табулиране, използване на булети и др. Табулатори се допускат само при оформяне на таблици.

Фигурите (илюстрациите) и техните надписи – освен в основния текст – се представят и отделно в допълнителен файл.

Бележки и пояснения в текста се оформят с горен индекс като бележки под линия (footnotes).

Цитираната литература се изброява в списък в края на текста: автор, година на издаване, заглавие, град на издаване и име на издателя (печатницата). Списъкът на ползваната литература трябва да съдържа литературни източници, които са достъпни за проверка или справки. Всички останали източници (включително интернет източници), както и допълнителни сведения се посочват като „бележки“.

- учебните помагала следва да съдържат разработени всички теми/подтеми от съответните учебни програми по дадените учебни предмети за съответния етап на образование или за I – IV клас, V – VII клас, VIII – X клас;

- всяка тема/подтема се разработва в обем не по-голям от две страници;

- учебните помагала следва да представят в синтезиран вид новите знания, както и да съдържат справочен апарат или речник на новите понятия, примерни теми за дискусии, дебати и проекти, свързани с представената тема;

- с цел онагледяване на представената информация в учебните помагала могат да бъдат включени и илюстрации, фотографии, графики и други подходящи изображения в зависимост от спецификата на учебните предмети;

- методическите ръководства следва да съдържат информация за учителите по всички теми/подтеми от съответните учебни програми по дадените учебни предмети за съответния етап на образование или за I – IV клас, V – VII клас, VIII – X клас.

6.1.3. Осигуряване на учебни помагала по модула.

Учебните помагала, разработени по модула, не подлежат на оценяване и одобряване по реда на Наредба № 10 за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала.

Екипът за управление на модула извършва следните дейности:

- приема и проверява съответствието на внесените формуляри за кандидатстване;

Класирането се отразява в протокол, който се представя за одобрение от министъра на образованието и науката. Утвърденият списък с РЦПППО и ЦСОП – координатори на авторските колективи, които ще изготвят учебни помагала, се публикува на официалната интернет страница на МОН, като класираните РЦПППО и ЦСОП се уведомяват и по електронна поща;

- приема изготвените и представени в МОН проекти на учебни помагала и методически ръководства;

- изготвя писма до директорите на РЦПППО и ЦСОП за предоставяне на предложения за оценители;

- изготвя доклад и проект на заповед за определяне на оценители;

- предоставя проектите на учебни помагала и на методически ръководства за оценяване на комисия, състояща се от трима учители, преподаващи на ученици със СОП в съответния етап на образование или в I – IV клас, V – VII клас, VIII – X клас;

- изготвя доклад до министъра на образованието и науката за публикуване на получените положителна оценка учебни помагала и методически ръководства;

- уведомява директорите РЦПППО и ЦСОП за публикуваните учебни помагала и методически ръководства на сайта на МОН.

Комисията за оценяване на внесените учебни помагала разглежда и дава оценка по отношение на:

- съобразеност с учебната програма по съответния учебен предмет за съответния етап на образование или за I – IV клас, V – VII клас, VIII – X клас;

- съобразеност на методическото ръководство за учители с учебната програма по съответния учебен предмет за съответния етап на образование или за I – IV клас, V – VII клас, VIII – X клас.

6.1.4. Получилите положителна оценка учебни помагала и методически ръководства се предоставят за свободен достъп чрез интернет страницата на Министерството на образованието и науката.

6.1.5. След получаване на положителна оценка директорът на училището прави финален преглед и потвърждава писмено коректността на подготвеното за публикуване в електронен и/или хартиен вариант учебно помагало и/или методическо ръководство.

6.1.6. Екипът за управление на модула изготвя анализ за изпълнение на дейностите по модула.

6.2. Принципи на финансиране

Финансира се по едно учебно помагало и по едно методическо ръководство за начален, прогимназиален и първи гимназиален, съответно за I – IV клас, V – VII клас, VIII – X клас. Максимална стойност на финансиране от държавния бюджет за един проект – до 30 000 лв.

Конкретната стойност, за която кандидатства РЦПППО или ЦСОП, се определя от попълнения във формуляра за кандидатстване бюджет, но не повече от 30 000 лева.

Финансиране се предоставя само за учебно помагало или методическо ръководство, получило в процеса на оценяване най-малко две положителни оценки от тримата оценители.

Разходите по модула са за възнаграждения и за осигурителни и здравноосигурителни вноски съгласно националното законодателство на членовете на авторските колективи, осигуряване на средства за провеждане на срещи на авторските колективи – пътни, дневни и нощувки, административни разходи.

Всеки член от комисията по оценяване ще получи възнаграждение при условията на ЗЗД в размер на 500 лв. за всяко оценено учебно помагало и методическо ръководство.

РЦПППО и ЦСОП, извършващи финансови разходи, са длъжни да водят точна и редовна финансова документация при спазване на националното законодателство в областта на финансовото управление и контрол.

6.3. Процедура – изисквани документи, срок на подаване и отчитане

6.7.1. Изисквани документи и срок на подаване

1. Формуляр за кандидатстване (по образец) – подава се в деловодството на Министерството на образованието и науката до 30 дни от изпращане на поканата до съответните училища;

2. Проект на изготвено учебно помагало и проект на изготвено методическо ръководство – предоставя се в деловодството на Министерството на образованието и науката в срок до 30.09.2020 г.;

3. Декларация/и от автора/ите на учебното помагало и на методическото ръководство за съгласие за публикуване на вече получило положителна оценка учебно помагало и методическо ръководство (по образец);

4. Декларация за липса на наличие на чужди текстове и техни преводи на чужд език по смисъла на Закона за авторското право и сродните му права (по образец).

6.7.2. Отчитане:

Предоставените средства по модула следва да бъдат усвоени до края на бюджетната 2020 година – 31.12.2020 г. Бенефициентите по модула – РЦПППО и ЦСОП, получили финансиране по модула, представят в Министерството на образованието и науката отчет за изразходваните средства в срок до 31.01.2021 г.

6.4. Ред и критерии за оценяване на проектите

Комисията за оценяване на внесените учебни помагала и методически ръководства разглежда и дава положителна или отрицателна оценка по отношение на:

- съобразеност с учебната програма по съответния учебен предмет за съответния етап на образование или за I – IV клас, V – VII клас, VIII – X клас;
- съобразеност на методическото ръководство за учители с учебната програма по съответния учебен предмет за съответния етап на образование или за I – IV клас, V – VII клас, VIII – X клас.

Формира се положителна оценка за учебно помагало и методическо ръководство при наличие на най-малко две положителни оценка от оценителите.

Г) Модул „Оценяване и одобряване на проекти на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина, на проекти на учебници и на проекти на учебни комплекти“

През 2020 година ще бъдат организирани и проведени процедури по оценяване и одобряване на:

1. Проекти на учебници за XI клас за общообразователна подготовка.
2. Проекти на учебни комплекти по чужд език – английски език, немски език, френски език, руски език, италиански език и испански език по учебни програми за постигане на ниво B1.1 и на ниво B 2.1 от Общата европейска езикова рамка
3. Проекти на учебни комплекти за обучението на учениците, които изучават в избираемите учебни часове и/или във факултативните учебни часове от I клас или от

първата година на обучение до VII клас или до седмата година учебния предмет майчин език:

- майчин език – иврит;
- майчин език – арменски език;
- майчин език – ромски език;

4. Проекти на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина – по български език, като втори чужд език по нива от Общата европейска езикова рамка (A2.1, A2.2, B1.1, B1);

5. Проекти на учебници за профилирана подготовка за XI и XII клас (по модули);

6. Проекти на учебни комплекти по учебния предмет чужд език за постигане на ниво A2 от Общата европейска езикова рамка (за обучение в XI и XII клас по рамкови учебни планове);

7. Проекти на учебни комплекти за II клас по учебния предмет чужд език – италиански език;

8. Проекти на учебници от I до XII клас по учебния предмет хореография;

9. Проекти на учебници от I до XII клас по учебния предмет религия (християнство-православие, ислям и неконфесионално обучение);

10. Проекти на учебници за IX клас по учебния предмет здравословни и безопасни условия на труд – обща професионална подготовка.

6.1. Описание на дейностите:

Дейност № 1. Професионално и обективно оценяване на проектите на учебници, учебни комплекти и учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина:

- осигуряване на средства за възнаграждения на определените със заповеди на министъра на образованието и науката оценители на съдържанието, на графичния дизайн и на полиграфическото изпълнение

- осигуряване на средства за дневни, пътни и нощувки на определените със заповеди на министъра на образованието и науката оценители на съдържанието, на графичния дизайн и на полиграфическото изпълнение

- осигуряване на средства за организиране и извършване на обучение на оценители на съдържанието, на графичния дизайн и на полиграфическото изпълнение. Обучението ще се организира и извършва от експерти от дирекция „Учебници и училищна документация” и дирекция „Съдържание на предучилищното и училищното образование“.

Дейност № 2. Техническо и финансово обезпечаване на провеждането на процедурите по оценяване и одобряване на проекти на учебници, учебни комплекти и учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина:

- осигуряване на средства за сключване на договори по Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) с технически сътрудници за подпомагане на дейностите при организирането и провеждането на процедурите;

Дейност № 3. Участие на учители в оценяване за пригодността за прилагане на проектите на учебниците и учебните комплекти в училище:

- възлагане на услуга с предмет „Адаптиране, оптимизиране и поддържане на уеб базирана система, подпомагаща организирането и провеждането на оценяването на пригодността на учебниците и учебните комплекти в училище“.

Дейност № 4. Изготвяне на Анализ на резултатите от проведените процедури. Средствата в размер на 10 000 лв. за изнесените заседания ще бъдат за сметка на бюджета на модула.

6.2. Принцип на финансиране

Предвидените средства ще се разходват в периода на изпълнение на дейностите по модула от програмата съгласно утвърдени от министъра на образованието и науката обща план-сметка за всички процедури и план-сметки за всяка конкретна процедура.

Национално издателство за образование и наука „Аз Буки“ ще извърши корекция и стилистична редакция на текстове, на разработените по модули А, Б и В от националната програма учебни помагала и методически ръководства (модул В), както и дейности по дизайн и предпечатна подготовка на текстове за публикуване в електронен или хартиен вариант, отпечатване в хартиен вариант и разпространение до съответните училища и ЦСОП, за които са предназначени.

6. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА И ИНДИКАТИВНИ ПАРАМЕТРИ

А) Модул „Разработване на учебни помагала за обучение по общообразователни предмети на чужд език“

• Брой учебни помагала по съответните общообразователни учебни предмети на чужд език – 20 получили положителна оценка.

Б) Модул „Разработване и/или адаптиране на учебни помагала за професионално образование и обучение“

• Разработени учебни помагала в минимум 3 (три) професионални направления.

В) Модул „Разработване на учебни помагала за обучението на ученици със специални образователни потребности и методически ръководства за адаптиране на учебното съдържание“

- Осигурени учебни помагала и методически ръководства.

Г) Модул „Оценяване и одобряване на проекти на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина, на проекти на учебници и на проекти на учебни комплекти“

- брой одобрени учебници за XI клас от общообразователната подготовка;
- брой одобрени учебни комплекти по чужд език – английски език, немски език, френски, руски език, италиански език и испански език по учебна програма за постигане на ниво B1.1 и ниво B 2.1 от Общата европейска езикова рамка;
- брой одобрени учебни комплекти за обучението на учениците, които изучават в избираемите учебни часове и/или във факултативните учебни часове от I клас или от първата година на обучение до VII клас или до седмата година по учебния предмет майчин език:
  - майчин език – иврит;
  - майчин език – арменски език;
  - майчин език – ромски език;
  - брой одобрени учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина – по български език, като втори чужд език по нива от Общата европейска езикова рамка (A2.1, A2.2, B1.1, B1);
  - брой одобрени учебници за XI и XII клас за профилирана подготовка (по модули);
  - брой одобрени учебни комплекти по учебния предмет чужд език за постигане на ниво A2 от Общата европейска езикова рамка (за обучение в XI и XII клас по рамкови учебни планове);
  - брой одобрени учебни комплекти за II клас по учебния предмет чужд език – италиански език;
  - брой одобрени учебници от I до XII клас по учебния предмет хореография;
  - брой одобрени учебници от I до XII клас по учебния предмет религия (християнство-православие, ислям и неконфесионално обучение);
  - брой одобрени учебници за IX клас по учебния предмет здравословни и безопасни условия на труд – обща професионална подготовка.

7. МОНИТОРИНГ

А) Модул „Разработване на учебни помагала за обучение по общообразователни предмети на чужд език”

При реализацията на модула се осъществява мониторинг, който включва проверки, анализи, изготвяне на междинни и финални отчети и доклади, базирани на пряката и на обратната връзка между дирекция „Учебници и училищна документация“, учители и директори на училища с интензивно изучаване на чужд език, имащи отношение към изпълнението на модул „Разработване на учебни помагала за обучение по общообразователни предмети на чужд език“. Средствата за мониторинга са за сметка на модула.

Б) Модул „Разработване и/или адаптиране на учебни помагала за професионално образование и обучение“

Не се предвижда мониторинг.

В) Модул „Разработване на учебни помагала за обучението на ученици със специални образователни потребности и методически ръководства за адаптиране на учебното съдържание“

При реализацията на модула се осъществява мониторинг, който включва проверки, анализи, изготвяне на междинни и финални отчети и доклади, базирани на пряката и на обратната връзка между дирекция „Приобщаващо образование“ и директори на РЦПППО и ЦСОП, имащи отношение към изпълнението на модула. Средствата за мониторинга са за сметка на модула.

Г) Модул „Оценяване и одобряване на проекти на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина, на проекти на учебници и на проекти на учебни комплекти“

Мониторингът по модула ще се извърши до края на 2020 година от експерти на дирекция „Учебници и училищна документация”.

Средствата за мониторинг са в размер на 10 000 лева от бюджета на модул „Оценяване и одобряване на проекти на учебници, учебни комплекти и учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина“.

8. ДЕМАРКАЦИЯ

Средствата по националната програма не могат да се използват за дейности с еднакво предназначение, финансирани от фондовете на Европейския съюз, друго национално финансиране, както и други донорски програми.

ПРОЕКТ!